

ՀՏԴ 796.01

DOI: 10.53068/25792997-2022.2.6-103

ՏԱՐԲԵՐ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ**ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ****Ասպիրանտ Ա. Հ. Մարտիրոսյան**Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի
պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան

E-mail:anna.martirosyan@sportedu.am

Առանցքային բառեր: Սպորտային ընտրություն, տաղանդավոր երեխաներ, ընտրության փուլեր, համակարգեր, մարզական կազմակերպություններ, սպորտային կողմնորոշում, պրոֆեսիոնալ սպորտ:

Հետազոտության արդիականություն: Ժամանակակից սպորտը տեսանելիորեն երիտասարդացել է: Այսօր սպորտային բարձունքները հիմնականում նվաճում են երիտասարդ մարզիկները: Շատ հաճախ մարզիկները մարզվում են ոչ միայն ամեն օր, այլև օրը մի քանի անգամ: Այդ իսկ պատճառով, այսօր ավելի քան երբևէ սպորտային ընտրության հարցն արդիական է՝ իմանալի մարզիկի ֆիզիոլոգիական և հոգեբանական առանձնահատկությունները: Ելնելով մերօրյա պահանջներից՝ պրոֆեսիոնալ բարձր նվաճումների սպորտը պարտադիր ենթադրում է տաղանդավորների ընտրություն և նրանց հատուկ պատրաստություն՝ բարձր կարգի մրցումների մասնակցելու համար: Մարզական ընտրությանը մեծ տեղ է հատկացվում հատկապես մարզումային վաղ փուլերում, այդ իսկ

պատճառով ընտրության այդ փուլին մեծ ուշադրություն է դարձվում: Բացատրվում են նաև մարզիկի մասնագիտական կարևոր որակները, տրվում է դրանց դասակարգումը, նաև՝ ձևավորման նախապայմանները:

Մեր օրերում գնալով մեծանում են մարզիկներին ներկայացվող պահանջները, և նրանք դեռևս սպորտային կողմնորոշման վաղ փուլերում պետք է պատրաստ լինեն դրան: Քանի որ մրցակցությունը մեծ է թե՛ ազգային, թե՛ միջազգային հարթակներում, ապա մարզիկները և ոլորտի այլ մասնագետները պետք է դեռ վաղ փուլերում կանխատեսեն իրենց մարզիկի ապագա նվաճումները: Այս խնդիրը արդիական է նաև Հայաստանում:

Հետազոտության նպատակը:

Ուսումնասիրել տարբեր երկրներում սպորտային ընտրության համակարգերը և տալ համեմատական վերլուծություն:

Հետազոտության խնդիրները:

1. Համեմատական վերլուծության ենթարկել տարբեր երկրներում գործող սպորտային ընտրության մեխանիզմները և համակարգերը:

2. Ուսումնասիրել սպորտային ընտրության գործող մեխանիզմները ՀՀ-ում:

Հետազոտության մեթոդները և կազմակերպումը: Կատարվել է համապատասխան գիտամեթոդական գրականության ուսումնասիրություն և համեմատական վերլուծություն և ընդհանրացում, ինչպես նաև հարցաթերթիկային հարցում՝ բացահայտելու Հայաստանում ներկայումս գոյություն ունեցող սպորտային ընտրության կազմակերպման գործընթացը:

Հարցմանը մասնակցել են գործող մարզիչներ՝ տարբեր մարզաձևերից (ըմբշամարտ, ֆուտբոլ, սեղանի թենիս), որոնք մարզում են 4-18 տարեկան մարզիկների: Հարցմանը մասնակցել են 21 մարզիչ-մանկավարժներ (17 արական և 4 իգական սեռի), որոնց մարզչական ստաժը միջինում կազմել է 12 տարի, իսկ մանկավարժականը՝ 9,3: Հարցման մասնակիցները եղել են ԽՍՀՄ բազմակի, ՀՀ չեմպիոններ, Եվրոպայի և Աշխարհի մրցանակակիրներ, տարբեր տարիքային խմբերի հավաքականների անդամներ: Հարցաթերթիկում ընդգրկված էր 10 հարց: Կատարված հարցման նպատակն էր պարզել, թե արդյոք մարզիչները հաշվի են առնում հատուկ չափանիշներ երեխաներին մարզական այս կամ այն խմբակ ընդունելու համար, և արդյո՞ք Հայաստանում գործում են որևէ մարզաձևով

գրադվելու և մարզական ընտրության հատուկ չափանիշներ:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն: Ներկայումս, տարբեր երկրներում ակտիվ աշխատում են սպորտային ընտրության համակարգերի կատարելագործման վրա: Որոշ հեղինակներ ենթադրում են, որ ընտրության ստացված համակարգեր կարելի է համարել եվրոպականը և հյուսիսամերիկյանը [3]: Սպորտային ընտրության համակարգի ստեղծման գործընթացն ակտիվ է նաև Չինաստանում և Հարավային Կորեայում: Անցյալ դարի 70-80-ական թվականներին սպորտային ընտրության գործընթացն ակտիվ էր նաև ԳԴՀ-ում, սակայն պետք է առանձնացնել ԽՍՀՄ-ում գործող սպորտային ընտրության համակարգը, որը շատ հեղինակների կարծիքով ամենից հաջողվածն էր: Այդ տարիներին սպորտային ընտրության նույն սկզբունքները գործում էին նաև Խորհրդային Հայաստանում:

Գրականության վերլուծությունը ցույց տվեց, որ առաջատար երկրների սպորտային ընտրության համակարգերում կան և՛ նմանություններ, և՛ տարբերություններ: Տարբերություններից հատկանշականն այն է, որ որոշ երկրներում (ԱՄՆ, Իտալիա) սպորտի ղեկավարումն իրականացվում է հանրային մարմինների կամ հասարակական կազմակերպությունների կողմից, և պետությունը որոշիչ դեր չի խաղում տաղանդների որոնման և

բացահայտման գործընթացում: Սպորտային ընտրության նմանություններից մեկն այն է, որ մեր կողմից ուսումնասիրված գրեթե բոլոր երկրների (ԱՄՆ, Ռուսաստան, Չինաստան, Հարավային Կորեա, ԽՍՀՄ, Ֆրանսիա) համակարգերում ընտրությունն ընթանում է փուլերով, և հիմնականում հիմնված է մարզիկների ցուցաբերած սպորտային արդյունքների վրա [4]:

Ներկայացնենք մի քանի երկրների օրինակներ: ԱՄՆ-ում սպորտային տաղանդների բացահայտումն իրականացվում է տարբեր կազմակերպչական հարթակներում, դրանք են՝ Քոլեջի մարզիկների ազգային ասոցացիան (NCAA), պրոֆեսիոնալ սպորտային կազմակերպություններ: Այս բոլորի <<զագագթը>> Ազգային օլիմպիական կոմիտեն է, որն ինքնուրույն, ոչ պետական կառույց է: Ամերիկայի ԱՕԿ-ի գործառույթներից են.

- սատարել Օլիմպիական շարժմանը, նպաստել օլիմպիական և պարաօլիմպիկ մարզաձևերի զարգացմանը, ինչպես նաև այն մարզաձևերի, որոնք ապագայում կարող են ընդգրկվել օլիմպիական ծրագրում,

- ազգային օլիմպիական հավաքականի կոմպլեկտավորումն ու մարզումների կազմակերպումը,

- ազգային օլիմպիական հավաքականի մարզիկների նյութական ապահովումը:

ԱՄՆ-ի կառավարությունն ավելի շատ զբաղվում է մասսայական սպորտի և առողջ ապրելակերպի պրոպագանդայով: ԱՄՆ-ում մեծ ուշադրություն է դարձվում դպրոցական և համալսարանական սպորտին, այս երկրում արդեն վաղուց ֆիզկուլտուրայի դասերը սպորտայնացված են: Տաղանդների բացահայտումը սկսվում է դպրոցից՝ շարունակվելով համալսարանում: Պետությունը ֆինանսական, առողջապահական աջակցություն է ցուցաբերում տաղանդավոր երեխաներին, որոնք հնարավորություն են ստանում մարզվելու սպորտային ճամբարներում [8]:

Առնոտը և Գայնեսը (1992) նշում էին, որ ԱՄՆ-ում սպորտային ընտրության տարբերիչ մեթոդոլոգիական առանձնահատկություն է համարվում ցուցանիշների երեք բլոկների օգտագործումը, որոնք բնութագրում են շարժողական կարողությունները, սրտանոթային և շնչառական համակարգերի վիճակը և մարմնակառուցվածքը: Այդուհանդերձ, մարզիկների կարողությունների համալիր գնահատումը յուրաքանչյուր ցուցանիշի բալերի գումարն է, որոնց հարաբերական նշանակությունը միանման չէ: Առանձին ցուցանիշների գնահատումը տեղի է ունենում թեստերի արդյունքները բալերի վերածելով, որոնց համար մշակվում են հատուկ աղյուսակներ: Չնայած համակարգի պարզությանը, այն ունի նաև թերություններ: Օրինակ՝ թեստային առաջադրանքների

ցուցանիշները չեն դիֆերենցվում համապատասխան երեխաների տարիքի և սեռի, հաշվի չեն առնվում մարզաձևերի առանձնահատկությունները և կիրառվում են միանման թեստեր, նախատեսված չեն մարզիկների հոգեբանական զարգացման ցուցանիշներ [7]:

Ինչպես ԱՄՆ-ում, այնպես էլ Իտալիայում, սպորտի կառավարումը հիմնականում հանրային է: Ազգային օլիմպիական կոմիտեն կառավարում է և՛ մասսայական, և՛ պրոֆեսիոնալ սպորտի զարգացումը: ԱՕԿ-ն ունի ոչ միայն մարզային, այլև քաղաքային մասնաճյուղեր [7]: Իտալիայում սպորտային տաղանդների որոնման ընդհանուր հանրապետական և տարածքային որևէ համակարգ ձևավորված չէ: Դա առաջին հերթին տարածքային մարզական միությունների աշխատանքն է: ԱՕԿ-ն իրականացնում է օլիմպիական խաղերի երկու հիմնական խմբերի սելեկցիան՝ առաջին խումբը՝ օլիմպիականներ, երկրորդ խումբ՝ օլիմպիական հերթափոխ:

Ընտրության իտալական համակարգում տաղանդավորության ցուցանիշներ են համարվում.

- սպորտային արդյունքների համաչափ և երկարատև աճը,
- տարբեր պայմաններում ցուցաբերած մարզական լավ արդյունքները,
- դրական մոտիվացիան,
- ինքնակառավարման տեխնիկային տիրապետելը և այլն:

Իտալական մոդելի ցուցանիշները կիրառվում են նաև այլ երկրներում:

Ի տարբերություն ԱՄՆ-ի և Իտալիայի, սպորտի կազմակերպումը Ֆրանսիայում հիմնականում իրականացվում է պետության կողմից, ղեկավար կառույցը՝ Երիտասարդության և սպորտի նախարարությունն է, որը պատասխանատու է մասսայական և պրոֆեսիոնալ սպորտի, ինչպես նաև մարզիկների առողջապահական ապահովման համար: Նախարարությունն ունի ուղղահայաց կառավարում՝ շրջանների և բաժինների մակարդակով: Ֆրանսիայում ԱՕԿ-ը պետական և ոչ պետական մարզական միությունների և ակումբների համակարգողն է: Բացի այդ, ԱՕԿ-ը ղեկավարում է շրջանների և դեպարտամենտների մասնաճյուղերը:

Տաղանդների որոնման գործընթացն սկսվում է կրտսեր դպրոցում: Հիմնականում այն իրականացվում է սպորտային մրցումների միջոցով: Հետագայում դեպարտամենտներում իրականացվում է հեռանկարային երեխաների որոնում՝ սպորտային խմբակների համար: Նրանց շրջանում կատարվում է շրջանային սելեկցիա:

Փաստացի՝ երիտասարդ տաղանդավոր մարզիկները մարզվում են մի քանի կենտրոններում՝ <<Poles France>>, <<Poles espoirs>>:

Շատ երկրներ, ինչպիսիք են՝ Հարավային Կորեան (1993թ.) և Ավստրա-

լիան, կիրառում են այսպես կոչված <<Տաղանդների բացահայտման>> ծրագրեր: Ավստրալիան բնակչության թվով փոքր երկիր է, սակայն այս երկրի սպորտային հաջողությունները շատ հայտնի են: Այս երկրի մարզիկների պատրաստման համակարգում մեծ տեղ է հատկացվում սպորտային ընտրությանը: Երկրում մշակված է տաղանդների որոնման ծրագիր (Talent search program): Այն բաղկացած է երեք փուլերից: Առաջին փուլում դպրոցականներին առաջարկվում են հետևյալ թեստերը՝ բասկետբոլի գնդակի նետում, 40մ վազք, երկար տարածության վազք և ցատկային թեստեր: Երկրորդ փուլում երեխաների մոտ որոշում են որևէ սպորտաձևով զբաղվելու նախատրամադրվածություն (գործնականում իրականացվում է սպորտային կողմնորոշում): Իսկ երրորդ փուլում իրականացնում են դիմորդների ընտրություն սպորտային ինստիտուտների և ակադեմիաների համար:

Ի տարբերություն ավստրալիական մոդելի, Ռուսաստանում, դեռ Խորհրդային Միության տարիներին, մյուս ոլորտների նման, սպորտը ևս գտնվել է պետության բարձր հովանու ներքո: 20-րդ դարի 80-ական թվականներին Ռուսաստանում ընդունվել է սպորտային ընտրության միասնական համակարգ, որը նաև հիմք է ԽՍՀՄ շատ երկրների համար: Այդ համակարգում

ընտրության արդյունավետությունն ապահովվում է հերարխիայի կանոնների պահպանմամբ և համակարգանպատակային մոտեցմամբ [2,6]: Դա էր պահանջում ընտրության կազմակերպման համեմատաբար անկախ համակարգը՝ մարզիկների պատրաստման յուրաքանչյուր փուլում:

Հիմնականում առաջին փուլում հանրակրթական դպրոցներում իրականացվում է 2-4-րդ (7-10 տարեկան) դասարանների երեխաների մասսայական դիտումներ, որի նպատակն է՝ ստեղծել տվյալների բանկ՝ նրանց շարժողական ընդունակությունների զարգացման վերաբերյալ: Երեխաները պետք է կատարեն համեմատաբար պարզ թեստեր՝ վազք 30մ, վազք 5 րոպե, տեղում վազք 10վրկ., մաքրքավազք 3x10մ, տեղից հեռացատկ և վերցատկ, իրանի թեքում առաջ, ձգումներ պտտածողից և գնդակի նետում: Վարժությունները հնարավոր է կատարել ֆիզկուլտուրայի դասերին: Այս թեստերի արդյունքներով հնարավոր է ընտրել երեխաների՝ մանկապատանեկան մարզադպրոցներում մարզվելու համար:

Երկրորդ փուլում իրականացվում է հեռանկարային մարզիկների ընտրությունն ուսումնամարզական և մարզական կատարելագործման խմբերի կոմպլեքտավորման համար՝ մարզադպրոցների և բարձրագույն սպորտային վարպետու-

թյան դպրոցների համակարգում: Ընտրությունը նախատեսում է ստուգողական նորմատիվների կատարում, որոնք մշակված են յուրաքանչյուր մարզածևի համար, շարժողական ընդունակությունների զարգացման տեմպի և մարզական արդյունքների որոշում: Այստեղ մեծ ուշադրություն է դարձվում պատանի մարզիկների բարոյականային հատկանիշների որոշմանը (նրանց մարտնչող որակներին), մոտիվացիայի աստիճանին, կարգապահությանը, աշխատունակությանը:

Ընտրության երրորդ փուլն ուղղված է տաղանդավոր մարզիկների բացահայտմանը սպորտային ուղղվածության դպրոց-ինտերնատների և օլիմպիական հերթափոխի պատրաստման կենտրոնների համար: Սրա համար հիմնականում ծառայում են պատանեկան մրցումները և

հատուկ ֆիզիկական պատրաստվածության թեստերը:

Չորրորդ փուլում ընտրություն է իրականացվում Օլիմպիական խաղերին և միջազգային մրցումներին պատրաստվելու համար: Մարզիկները հավաքական թիմեր են ընդգրկվում մրցումային գործունեության, ընդհանուր և հատուկ պատրաստության, ֆունկցիոնալ և հոգեբանական հսկողության, անտրոպոմետրիկ փոփոխությունների հիման վրա: Վերջնական գնահատականը տրվում է համապատասխան դասակարգումներով՝ <<պիտանի>>, <<պայմանական պիտանի>> և <<ոչ պիտանի>>: Դեռ 1987-ին, պրոֆեսոր Վ.Պ. Ֆիլինը մարզադպրոցի համար երեխաների ընտրության գործընթացը բաժանել է 3 փուլի, որը ներկայացված է աղյուսակով [2,5]:

Մարզադպրոցի ընտրության համակարգ (ըստ Վ.Պ.Ֆիլինի)

Ընտրության փուլ	Ընտրության փուլի հիմնախնդիրները	Ընտրության հիմնական մեթոդները
1.	Երեխաների նախնական ընտրություն մարզադպրոցի համար	1. մանկավարժական դիտարկում 2. ստուգողական փորձություններ (թեստեր) 3. ստուգատես-մրցումներ՝ ըստ մարզածևների 4. սոցիոլոգիական հետազոտություն

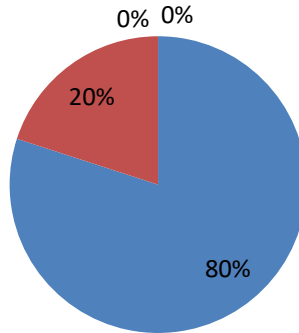
2.	Նախապես ընտրված կոնտինգենտի համապատասխանության խորացված ստուգում՝ ընտրված մարզաձևում հաջող մասնագիտացման պահանջներին: Երեխաների և դեռահասների ընդունելությունը մարզադպրոց	1. մանկավարժական հսկողություն 2. ստուգողական թեստեր 3. մրցումներ և ստուգողական գնահատականներ 4. հոգեբանական հետազոտություն 5. կենսաբժշկական հետազոտություն
3.	Մարզադպրոցի յուրաքանչյուր սովորողի երկարաժամկետ համակարգված ուսումնասիրություն՝ նրա անհատական և սպորտային մասնագիտացումը վերջնականապես որոշելու համար (մարզական կողմնորոշման փուլ)	1. մանկավարժական հսկողություն 2. ստուգողական թեստեր 3. մրցումներ և ստուգողական գնահատականներ 4. հոգեբանական հետազոտություն 5. կենսաբժշկական հետազոտություն

Հայ մարզիչների շրջանում կատարված հարցումները պարզեցին, որ մեր երկրում մեկ միասնական մոդել գոյություն չունի: Մեր կողմից հարցված մարզիչները երեխաներին մարզադպրոց կամ մարզական խմբակներ ընդունելու համար առանձնացրել են առողջական վիճակը, շարժողական ընդունակությունները՝ ճկունությունը, ճարպկությունը, ինչպես նաև ծնողների ցանկությունը: Սակայն

քանի որ գրեթե բոլոր մարզիչներն աշխատում էին պետական մարզադպրոցներում, նշել են որ ընդունում են բոլոր ցանկացողներին: Հարցմանը մասնակցում էին տարբեր մարզաձևերի ներկայացուցիչներ, ուստի հետաքրքիր էր պարզել, կա՞ն արդյոք երեխաների նկատմամբ հատուկ պահանջներ այս կամ այն մարզաձևով զբաղվելու համար: Արդյունքները ներկայացված են տրամագրով:

Մարզաձևերով զբաղվելու հատուկ պահանջներ

■ չկան ■ ճկունություն, ճարպկություն, արագաշարժություն

Տրամագիր

Բացի ֆիզիկական հատկանիշները, բոլոր մարզիչները նշել են, որ երեխաներին սպորտով զբաղվելու համար անհրաժեշտ են կամային որոշակի հատկանիշներ՝ նպատակասլացություն, պատասխանատվություն և մարզական նպատակներ:

Մեզ հետաքրքրում էր մարզիչների վերաբերմունքը մասնագիտական կողմնորոշման հանդեպ, և արդյո՞ք դա կարևոր է սպորտում: Հարցված մարզիչների 80%-ը նշել է, որ դա կոգնի ժամանակ խնայել ընդհանուր ֆիզիկական և նախնական պատրաստության վրա, կոգնի բացահայտել օժտված և հեռանկարային երեխաներին՝ որոնք սպորտում ունեն բարձր նվաճումների պոտենցիալ: Անշուշտ, սա կարևոր է, քանի որ այսօր

շատ մարզաձևեր բավականին <<երիտասարդացել>> են և մեծացել են մարզիկներին ներկայացվող պահանջները:

Մեր կողմից հարցված բոլոր մարզիչները նշել են, որ մեր երկրում չկա որևէ միասնական հատուկ չափանիշ, որով կարելի է առաջնորդել երեխաներին՝ այս կամ այն մարզաձևով զբաղվելու համար:

Եզրակացություն:

Վերլուծելով տարբեր երկրներում օգտագործվող սպորտային ընտրության համակարգերը՝ նկատում են շատ ընդհանրություններ: Սակայն, կան նաև բավական տարբերվող կազմակերպչական և մեթոդոլոգիական տարբերություններ: Նախնական հարցման արդյունքները փաստում են, որ մեր երկրում գործնականում բացակայում է սպորտային ընտրության համակարգը և մարզիչներն իրենց կողմից սահմանված

<<չափորոշիչներով>> են երեխաներին ընտրում որևէ մազաձևով մարզվելու համար:

Անշուշտ, մեր կողմից անհրաժեշտ է կատարել ավելի լայնամասշտաբ հարցում՝ ընդգրկելով ավելի մեծ թվով մարզիչներ, ինչպես նաև սպորտի ոլորտի այլ ներկայացուցիչներ, որը թույլ կտա հստակ պատկերացում ունենալ սպորտային ընտրության իրավիճակի վերաբերյալ:

Այս գործընթացը պլանավորվում է կատարել թեկնածուական ատենախոսության հետազոտության շրջանակներում:

Բացի կատարվելիք հետազոտությունը, որպես վերջնարդյունք նախատեսվում է նաև մշակել տեսական և գործնական խորհուրդներ, որոնք կօգնեն ձևավորել սպորտային ընտրության միասնական համակարգ և կնպաստեն տաղանդավոր մարզիկների ընտրության արդյունավետության բարձրացմանը:

■ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Бриль М.С., Отбор в спорте – М: ФиС, 1980
2. Волков В. М., Тренеру о подростке. М.: Физкультура и спорт, 1973.
3. Платонов В.П., Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – К.: Олимпийская литература, 1997.-584с.
4. Рябинина Т.О., Система отбора перспективных спортсменов в спринтерских дисциплинах легкой атлетики: автореф. дисс...канд. пед.наук: 13.00.04. – К., 1995.-24с.
5. Селуянов В.Н., Шестаков М.П., Определение одаренностей и поиск талантов в спорте. – М.: СпортАкадемПресс, 2000.-112с.
6. Филин В.П., Волков В.М., Спортивный отбор. – М.: ФиС, 1983. – 176с.
7. Arnot R., Gaines C. Tratado de la actividad fisica selesion su deporte. – Barselona: Paidotribo, 1994. – 453p. (English translation)
8. Torrance E. R., Guilding creative talent – N.Y., 1961
9. www.mikrosapoplous.gr

COMPARATIVE ANALYSIS OF SPORT SELECTION SYSTEMS IN DIFFERENT COUNTRIES

PhD student, A.H.Martirosyan

Armenian State Institute of Physical
Culture and Sport, Yerevan, Armenia

SUMMARY

Keywords: sport selection, gifted children, stages of selection, systems, sport organizations, sport orientation, professional sport.

The aim of the research is to explore the sport selection systems in different countries and do a comparative analysis. Commitment to selection in professional sport is a required procedure from the early stages of training and it enables coaches to identify talented and gifted children. Actually the requirements for athletes are becoming increasingly rigorous and few athletes involved in sport may have good performance. Hence, there is a need for sport selection. This is by far very relevant topic in Armenia, too, for we have “limited” number of good and promising athletes.

The research methods and organization involve study, generalization and comparative analysis of appropriate scientific and methodical literature. Survey designed for 21 coaches within different types of sport helped disclose whether sport selection system is at work in Armenia. For the purposes of research sport selection systems of various countries such as USA, Australia, Italy, France, Russia (USSR), etc were analyzed.

The analysis of results allowed us to state that sport selection systems may vary throughout different countries. These systems have both similarities and differences. Most authors suggest that there is no perfect system and each one has specific features. The findings identify the fact that currently coaches in Armenia do not adhere to a single system of sport selection, they basically retain their own “criteria” to select children for sport teams and schools.

Conclusion. A more massive survey is planned to be carried out among coaches and professionals within sport-related fields to find out what skills and talents they consider important for different sports. In addition to ongoing research, as a final result, theoretical and practical councils are foreseen to be established to help form a unified system of sport selection and increase the efficiency of talented athletes’ selection.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ СИСТЕМ СПОРТИВНОГО ОТБОРА В РАЗНЫХ СТРАНАХ

Аспирант А.Г.Мартirosян

Государственный институт физической
культуры и спорта Армении, Ереван, Армения

РЕЗЮМЕ

Ключевые слова: спортивный отбор, одаренные дети, этапы отбора, системы, спортивные организации, спортивная ориентация, профессиональный спорт.

Цель исследования: Изучить системы спортивного отбора в разных странах. Провести сравнительный анализ. Отбор в профессиональном спорте требуется уже с первых этапов тренировок, так можно определить талантливых и одаренных детей, из коих можно подготовить будущих чемпионов. В наше время требования к спортсменам все больше и жестче, и не все дети занимающиеся спортом могут показать хорошие результаты. Отсюда и возникает необходимость спортивного отбора. Эта тема очень актуальна и в Армении.

Методы и организация исследования. В рамках исследования, были проанализированы системы спортивного отбора разных стран (США, Австралия, Италия, Франция, Россия (СССР) и др.). Чтобы определить, существует ли в Армении система спортивного отбора, был проведен опрос среди 21 тренеров разных видов спорта. Была создана анкета с 10 конкретными вопросами.

Анализ результатов исследования. Существуют разные системы спортивного отбора в разных странах. Эти системы имеют как сходство, так и различия. По мнению многих авторов, нет идеальной системы, у всех есть свои особенности. В процессе анализа выяснилось, что в настоящее время в Армении не придерживаются единой системы спортивного отбора, и тренеры в основном имеют свои критерии отбора детей в спортивные команды и школы.

Краткие выводы. В дальнейшем, планируется провести более масштабный опрос среди тренеров и работников спортивной сферы, чтобы выяснить какие навыки и способности они считают важными для разных видов спорта. Помимо проводимых исследований, в конечном результате планируется разработать теоретико-практические советы, которые помогут сформировать единую систему спортивного отбора, будут способствовать повышению эффективности отбора талантливых спортсменов.

Հոդվածն ընդունվել է 01.04.2022-ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 02.04.2022-ին: